

Aan de slag met de
Omgevingswet

Webinar
nadeelcompensatie
Omgevingswet
29 juni 2022

- drs. H. van Sandick
- mr. drs. M. Engelberts

Programma

1. Inleiding nadeelcompensatie aan de hand van casussen (Hendrik en Maarten)

pauze

2. Procedures (Hendrik)

3. Wat moet de gemeente doen? (Maarten)

Modelverordening

Modelovereenkomsten

4. Discussie

5. bij voldoende tijd: overige zaken

Nadeelcompensatie – wat was het ook alweer?

- Schadevergoeding als gevolg van:
- Rechtmatig overheidshandelen, voor zover
- Bepaalde groep onevenredig zwaar wordt getroffen en
- Schade boven normaal maatschappelijk ('eigen') risico uitstijgt

Nadeelcompensatie in de Algemene wet bestuursrecht

Algemene regeling voor schade bij rechtmatig uitoefening van bevoegdheid

Alle schadeoorzaken

Bestuursorgaan kent schadevergoeding toe

Bezwaar bij bestuursorgaan

Beroep bij de rechtbank

Regeling Awb niet passend voor de Omgevingswet

veel te veel schadeoorzaken

daarom aanvullende regeling voor Omgevingswet

aanvullend, dus Awb blijft deels van toepassing

**ROMANTISCH
WONEN
TE KOOP**
WEGENS OVERLAST WINDTURBINE
info 06-13032107

Waar staat het? Awb en Omgevingswet (Ow)

Awb geeft de basis: uitgangspunten en procedureregels

Bijzondere regeling in H 15 Ow voor het omgevingsrecht

Omvat zowel 'planschade' als nadeelcompensatie

H 15 bevat bovendien schaderegelingen op maat voor:

Schade door een gedoogplicht (afd. 15.2)

Schadeloosstelling bij onteigening (afd. 15.3)

Schade na levering van gronden, vanwege een voorkeursrecht (15.4)

Verschil planschade en nadeelcompensatie?

Planschade (art. 6.1 Wro) =

Inkomensderving of vermindering van de waarde van een onroerende zaak als gevolg van een planologische maatregel.

Nadeelcompensatie (art.15.1 Ow en titel 4.5 Awb):

Schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten, èn om schade veroorzaakt door rechtmatige feitelijke handelingen.

**Fietsers
afstappen**

Schadeoorzaken Omgevingswet

lijst van besluiten (art. 15.1 Omgevingswet)

limitatieve lijst

exclusieve lijst (schade op grond van Awb niet langer mogelijk)

ook voor feitelijk handelen ter uitvoering van een besluit

Belangrijkste schadeoorzaken

- omgevingsplan
- omgevingsvergunning
- projectbesluit

- waterschapsverordening
- omgevingsverordening

Verschuiving schadeoorzaak omgevingsplan

omgevingsvergunning voor gewone
omgevingsplanactiviteit nodig?

dan omgevingsvergunning schadeoorzaak

en dus niet het omgevingsplan

Bij indirecte schade

Schade niet omschreven

- waardedaling
- inkomensschade
- extra kosten: omrij schade
- bijkomende schade:
  - kosten ter beperking van de schade
  - rechtsbijstand
  - wettelijke rente
  - griffierecht

Causaal verband

1. rechtstreeks gevolg van besluit, of
2. gevolg van feitelijke uitvoering, of
3. gevolg van de activiteit dat pas later zichtbaar wordt

Geen schadevergoeding bij actieve risico-aanvaarding

Als aanvrager risico van schade aanvaard heeft, dan geen schadevergoeding (4:126 lid 2 Awb)

Voorbeeld

kopen bedrijfspand na schadeveroorzakend besluit

Uitzondering actieve risico- aanvaarding

Uitzondering Omgevingswet:

schade in de vorm van waardedaling
woning

gekocht door consument

schade ten gevolge van omgevingsplan

Geen schadevergoeding bij passieve risico-aanvaarding

Door stilzitten heeft schadelijder het risico op schade genomen

Speelt bij directe schade

bijvoorbeeld wegbestemmen

Regeling passieve risico-aanvaarding in Omgevingswet

Bij regel in omgevingsplan, omgevingsverordening, waarbij activiteit wordt wegbestemd

1. het bestuur heeft schadebesluit een jaar te voren aangekondigd
2. Uitvoering van de activiteit is voor kennisgeving drie jaar mogelijk geweest
3. Activiteit is niet verricht. Er is geen start gemaakt met benodigde voorbereiding van de uitvoering

Ook geen of lagere schadevergoeding als:

1. schadebeperkingsplicht niet is nagekomen
2. er sprake is van eigen schuld
3. schadevergoeding anderszins verzekerd is

(art. 4:126 Awb)

2.

Aanvraag: moment van indiening

hoofdregel: na oorzaak en na schade (Awb)

maar bij indirecte schade:

- bij omgevingsvergunning: vanaf de kennisgeving van het besluit tot verlening van de vergunning
- bij melding of informatieverplichting: vanaf de kennisgeving van de informatie of melding
- bij vergunningvrije activiteit: na start van de activiteit

(art. 15.4 lid 1 Omgevingswet)

Uiterste termijn indiening

hoofregel :

binnen 5 jaar na bekend worden met de schade en

bekend worden met verantwoordelijk bestuursorgaan

Afwijzing kan altijd na 20 jaar na schade

Bij indirecte schade door vergunningvrije activiteit: de dag na kennisgeving geldt als moment dat de aanvrager schade en bestuursorgaan kende.

Loskoppeling schadeaanvraag

mag losse aanvraag zijn

bezwaar of beroep tegen schadeveroorzakend
besluit is niet nodig

Bundeling aanvragen

1. scheelt in leges
2. scheelt in procedures
3. kan voordelig zijn vanwege anticumulatie

Voorwaarde voor bundeling: betreffen eenzelfde bestuursorgaan

Aanvraagvereisten Awb

- aanduiding schadeveroorzakende gebeurtenis
- opgave van de aard van de schade
- voorzover mogelijk specificatie van de schade

Gemeente mag aanvullende aanvraagvereisten opnemen

Bij wie?

bij bestuursorgaan dat besluit genomen heeft

Maar:

B&W bij besluit gemeenteraad

GS bij besluit Provinciale Staten

Dagelijks bestuur bij besluit algemeen bestuur
waterschap

(art. 15.8 lid 1 Omgevingswet)

Griffierecht

Maximaal € 500

(Art. 4.128 Awb)

Beslistermijn

8 weken

een keer verlenging met 8 weken mogelijk

bij adviescommissie 26 weken

mits commissie onafhankelijk is

in verordening kan kortere termijn worden gesteld

een keer verlenging met 26 weken mogelijk

(4:130 Awb)

Aanhouding

mogelijk tot schadeveroorzakende besluit
onherroepelijk is

(4:130 lid 3 Awb)

Horen aanvrager

algemene regeling Awb van toepassing

dus meestal niet nodig

Adviescommissie

Niet verplicht

Regelen in nadeelcompensatieverordening

Maar: bij archeologische rijksmonumenten moet OCW schade commissie gehoord worden

Onderdeel 3 Wat moet de gemeente doen?

VNG: nieuwe model
nadeelcompensatieverordening

Inhoud en keuzes nieuwe modelverordening

Heffen recht: max. € 500,-

Aanvraagvereisten

Adviescommissie of adviseur

Procedure adviescommissie

Uitbetaling

Voorschot

Adviescommissie of adviseur

Noodzaak?

Wanneer inzetten?

Commissie of adviseur?

Per geval beslissen?

Gevolgen voor beslistermijn: 6 maanden

Voorschot

Belang aanvrager
varianten

vng.nl/brieven/vng-model-verordening-nadeelcompensatie-nieuw

<https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/bijzondere-onderwerpen/nadeelcompensatie/>

Handreiking nadeelcompensatie Bzk

Wanneer inwerkingtreding en intrekken oude planschadeverordening

1 januari 2023

Overgangsrecht

Oude verordening intrekken, maar van toepassing op oude aanvragen

Oude verordening moet zichtbaar blijven op overheid.nl.

Modelverordening of beleidsregels?

Het heffen van een recht moet in een algemeen verbindend voorschrift.

Heffen van een recht hoort niet in legesverordening (vervuiling vd legesverordening: niet fiscaal, andere grondslag).

Adviescommissie/ iemand benoemen: via een beleidsregel is ongebruikelijk

via een verordening wordt afdeling 3.3. Awb binnengehaald.

Gedachte van de wetgever was een verordening.

Houd de artikelen bij elkaar.

Meer aanvragen nadeelcompensatie onder Omgevingswet?

Blijft gelijk:

Feitelijk zijn bestaande regimes gebundeld. Dat leidt niet tot meer of minder verzoeken.

Minder:

kans op succes wordt kleiner wordt. Denk aan de 4% drempel (normaal maatschappelijk risico bij indirecte schade). Die is voor 80% van de gevallen te hoog.

Moeten schadeverzoeken via het DSO worden ingediend?

Nee

Vallen niet onder de in art. 14.2
Omgevingsbesluit genoemde besluiten

Komt er een modelaanvraagformulier?

Rechtsbescherming

beschikking bij bestuursorgaan

Beroep bij rechtbank

Hoger beroep bij Afdeling Bestuursrechtspraak
van de Raad van State

4. Voorkomen van schade

Bespreking

Omgevingsdialoog

1. Participatie
2. Aanpassing van plannen
3. Compensatie in natura
4. Schade beperking tijdens de uitvoering

Met de planvorming

1. Zorgen voor voorzienbaarheid
2. Borgen van afspraken uit de omgevingsdialog
3. zorgvuldig omgaan met mogelijkheden in omgevingsplan
4. gefaseerde besluitvorming
5. regels in omgevingsplan die schade beperken (bijvoorbeeld geluidhinder)

5. Doorleggen schade

Doorleggen schade

1. via overeenkomst (13.3c Omgevingswet)

mits nadeelcompensatie is toe te rekenen aan de activiteit en initiatiefnemer daar baat bij heeft

Doorleggen schade bij kostenverhaal

1. via anterieure overeenkomst (13.13 Omgevingswet)
2. via posterieure overeenkomst
3. via kostenverhaalsbeschikking (13.18 jo 13.11 Omgevingswet)

6. Overgangsrecht

Overgangsrecht lopende procedures

lopende procedures over schade:

oud recht blijft van toepassing

[art. 4.17 lid 3, 4.18 lid 3, 4.19 lid 3 4.20 lid 3,
4.21 lid 2 Invoeringswet Omgevingswet)

Overgangsrecht nog in te dienen verzoeken (1)

Voor regels in bestemmingsplan, uitwerking, wijziging, inpassingsplan en beheersverordening:

Voor van kracht zijnde besluiten:
binnen vijf jaar na inwerkingtreding
Omgevingswet

Voor in voorbereiding zijnde besluiten:
in beginsel vijf jaar na het van kracht worden

Overgangsrecht nog in te dienen verzoeken (2)

Voor binnnenplanse vrijstelling en vergunning
voor slopen of aanleggen

Voor onherroepelijke besluiten:
binnen vijf jaar na inwerkingtreding
Omgevingswet

Voor in voorbereiding zijnde besluiten:
binnen vijf jaar na de vaststelling van het besluit

Overgangsrecht tijdelijk deel omgevingsplan

1. onherroepelijke aanwijzing als monument of beschermd stads- en dorpsgezicht geldt niet als schadeoorzaak bedoeld in 15.1
2. omgevingsvergunning op grond van regel in het tijdelijk deel van het omgevingsplan geldt niet als schadeoorzaak bedoeld in 15.1

Overgangsrecht planschadeverordeningen

Is er niet

Vergelijkingen

MORE, LESS OR EQUAL?

Planschade Wro en Nadeelcompensatie Omgevingswet

Planschade

aftrek 2% of meer bij
waardedaling
aanvraag meteen na
onherroepelijk
planologisch besluit
vergelijking planologische
mogelijkheden voor en na
geen regeling passieve
risico-aanvaarding
Gemeenteraad beslist

Omgevingswet (afd. 15.1):

aftrek van 4% bij
waardedaling
aanvraag pas bij
vergunningverlening of
uitvoeren activiteit
vergelijking voor en na
uitvoering activiteit
regeling passieve risico-
aanvaarding
B&w, gs, db beslissen over
nadeelcomp.

Nadeelcompensatie in Awb en Omgevingswet

Awb (titel 4.5):

Ruime reikwijdte (4:126 Awb)
boven normaal maatschappelijk
risico
aanvraag direct na onherroepelijk
besluit dat schade veroorzaakt
Uitgangspunten schade,
w.o. "égalitébeginsel" (ook 4:126)
Aanvraagvereisten (4:127)
Leges max. € 500 (4:128)
Compensatie incl. proceskosten
4:129)
Beslistermijn 8 wkn of 6 mnd
(4:130)
Verjaringstermijn meestal 5 jaar
(4:131)
bestuursorgaan beslist

Ow (afd. 15.1):

Beperkte reikwijdte (art. 15.1 Ow)
Wettelijke aftrek van 4% bij
waardedaling
Aanvraag na vergunningverlening of
uitvoeren activiteit
Extra regels actieve risico-
aanvaarding en passieve risico-
aanvaarding

B&w, gs, db ws beslissen over
nadeelcompensatie
Grondslag voor overeenkomst over
doorleggen schade